

Lietoti apģērbi, bet nenopērkami

● DAIGA LUTERE
● AGRITA MANIŅA

Latvijā lietoto apģērbu mazumtirgotāji sākuši paust savu satraukumu, jo valdība virza jaunus ražotāju paplašinātās atbildības sistēmas noteikumus. Saskaņā ar tiem no 2024. gada 1. jūlija ar dabas resursu nodokli (DRN) tiks aplikti arī lietotie apģērbi. Uzņēmējiem par kvalitatīvu importētu lietotu apģērbu kilogramu turpmāk būs jāmaksā 50 eiro centi. Vai to dēļ Latvijā lietoto apģērbu veikaliem pienācis gals? Vai tie turpinās darboties un pircēji turpinās pirkt?

Satraukuma pamats

Kā liecina tīmekļa vietnē Facebook veiktais "Humana Vintage Latvia" ieraksts, "Humana" veikaliem būšot grūti laiki. Stāstot par gaidāmo DRN, uzņēmums norāda: "Lai gan no pirmā acu uzmetiena šķiet, ka 50 eiro centi par kilogramu nav daudz, patiesībā mēs vienkārši nespēsim turpināt darboties. Žēl, ka pēc tik daudzu gadu kopīgiem centieniem veicināt ilgtspējīgu dzīvesveidu un modi Latvijā, saudzējot dabas resursus un vidi, mēs visi esam nonākuši šādā situācijā."

Tālāk Latvijas varas iestādes un politiskā vadība tiek aicināta pārskatīt savus plānus un lietoto apģērbu tirgotājiem ļaut nodrošināt aprites ekonomikas biznesa modeļa attīstību. Vai šis aicinājums sasniegs dzirdīgas ausis

– šaubas ir lielas, taču mazumtirgotāji atbildīgajām iestādēm jau nosūtījuši vēstuli ar lūgumu pārskatīt lēmumu. Tas esot pretrunā Eiropas Komisijas nostājai "neiekļaut lietoto apģērbu mazumtirgotājus ražotāju atbildības sistēmā". Ja lūgumu neņems vērā, lietoto apģērbu mazumtirgotāji brīdina, ka viņu preču cenas būs dārgākas.

Sazvanoties ar uzņēmuma "R.D.A." direktori Evu Vidovsku, viņa sacīja, ka joprojām notiek dažādas ieinteresēto pušu tikšanās un šobrīd pateikt konkrēti, kā būs ar DRN, esot pārāgi. Tikai aprīļa beigās gaidāmi Ministru kabineta pilnībā sagatavotie noteikumi.

Grozījumi Dabas resursu nodokļa likumā izstrādāti, lai veicinātu dabas resursu ekonomiski efektīvu izmantošanu un ierobežotu vides piesārņošanu. To plānots piemērot tikai gadījumā, ja ražotājs un tirgotājs, kas ražo vai ievie noteiktas preces Latvijā, nepiedalās ražotāja paplašinātajā atbildības sistēmā. Nodoklim būtu jāpalīdz mazināt poligonos noglabājamo atkritumu apjomu un jāveicina lietoto apģērbu preču nodošana pārstrādei. Eiropas Savienība dalībvalstīm ir noteikusi, ka tekstila dalītās vākšanas sistēma jāizveido līdz 2025. gadam.

Mazs un sīkst

"Mēs strādāsim!" apņēmīgi pauda mazā uzņēmēja Inga Puķe, kura saimnieko veikalā, kas atrodas Rīgas ielā 12. >>



Pastāvīgie pircēji ļoti labi zina, kad un kurā lietoto preču veikalā ir jauns pieveidums. Viņi pat gatavi stāvēt rindā, cerot uz iespēju atrast un nopirkt sev vai ģimenei kvalitatīvu apģērbu par zemu cenu.

ĢIRTA GERTSONA FOTO

LIETOTO APĢĒRBU VEIKALU VĒSTURE

- Tie pasaulē eksistēja, arī pirms "vintage" bija modē. Šāda tipa bizness savus pirmsākumus radis jau 14. gadsimtā, kad apģērbu šuva katram individuālam savu un tas bija dārgs, laikietilpīgs un resursus patērējošs process. Tajos laikos drēbes tika nodotas no paaudzes paaudzē.
- Īpašs lietoto apģērbu veikalu uzplaukums jeb pirmā renesanse notika 18. gs. Eiropā. Lietotos apģērbus pārdeva dažādās vietās – antīku lietu veikalos, izsolēs, ielas stendos un pagrīdes nelegālajos tirgos.
- 19. gadsimtā lielajā industrializācijas laikmetā lietoto apģērbu veikali sāka kļūt par nabadzības pazīmi – tas bija kaut kas netīrs un nevērtīgs, pārpalikumi no vadošās sabiedrības daļas. Lietoto preču veikalu pievilcību nespodrināja arī masu produkcijas kvalitātes kritums un preču dzīves ilguma samazināšanās.
- 20. gadsimts pārsteidza ar kariem un nabadzību, resursu un finanšu trūkumu, un lietoto preču veikali atgriezās patēriņa tirgū. Resursu trūkums bija vērojams arī PSRS okupācijas un agrāko republiku atmodas laikā.
- Pašrealizācija, brīvā laika pavadīšana un zemās cenas ir trīs ļoti būtiski faktori 21. gadsimta lietoto preču veikalu uzvaras gājienam.
- Pašrealizācijas process, iepērkoties šāds veikalos, ir ļoti būtisks un asociējas ar vienu vārdu – pērles. Atridot citādo, patērētājs ārēji ir spējīgs atšķirties no citiem, tādā veidā norādot uz savu individuālo pieeju dzīvei. Cilvēki meklē autentiskumu.

AVOTS: OTRAELPA.LV

ES DOMĀJU TĀ: KĀ MAINĪTOS DZĪVE, JA NEBŪTU LIETOTO APĢĒRBU VEIKALU?

Irisa Roga

– strādājoša pensionāre:

– Neesmu par to domājusi. Es uz tiem veikaliem neeju. Man pret tiem nav iebildumu, bet, ja kaut ko vajag, sev atrodu lietas citos veikalos. Daudz man nevajag. Pilnīgi saprotu, ka lietoto apģērbu veikalos iepērkas mammas, kurām mazie bērni aug ātri un jaunas drēbes un apavi salīdzinoši ļoti dārgi.

Simona – finanšu partnere:

– Daļai sabiedrības būtu grūtāk nekā tagad, jo daudzi tur regulāri iepērkas, it sevišķi, kam mazi ienākumi. Lietotos apģērbus meklē ne tikai zemāku cenu dēļ, bet tāpēc, ka tur var atrast vai nu modernus, vai interesantus modeļus. Pati šajos veikalos



niepērkos, lai gan kādu reizi ieeju. Nepatik, ka nevaru tur neko atrast.



Zinta Lemberē – pensionāre:

– Daudz vairāk naudas vajadzētu atdot par apģērbiem un apaviem, bet algas taču nav lielas. It sevišķi tagad būtu daudz grūtāka iztikšana, kad maksājumi augsti. Esmu par lietoto apģērbu veikaliem. Mēs savā ģimenē, radu lokā dalāmies ar drēbēm, it sevišķi bērnu. Manā bērībā tādu veikalu nebija. Dzīvojam padomju sistēmā, un ar drēbēm bija ļoti slikti.



Sanda Ozola – strādā:

– To grūti pateikt. Droši vien būtu spiesti pirkt jaunas, dārgas drēbes.

Iespējams, ka vairāk pirktu interneta veikalos. Es, tāpat

kā mans paziņu loks, arī tur iepērkos, un cenas ir normālas. Dažreiz pat lētāk nekā lieto apģērbu veikalos. Bet patiesībā lietoto apģērbu cenas pie mums ir diezgan augstas.

Ārija Kolosova

– strādā universitātē:

– Vienai iedzīvotāju kategorijai pēkšņi pietrūktu tā, kas viņiem vajadzīgs, jo jauni apģērbi un apavi ļoti dārgi. It īpaši bērniem. Daļa jaunās paaudzes lietotos apģērbus pērk, jo ir pret pārprodukciju un tā izrādās rūpes pret dabu. Daļu neapmierina, ka jauniem apģērbiem mēdz būt zema kvalitāte. Ja meklē, tad arī starp lietotajiem apģērbiem var atrast ļoti labas kvalitātes drēbes un oriģinālus vintage stila apģērbus.



DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO